

Országos Szakiskolai Közismereti Tanulmányi Verseny

2008/2009

TÖRTÉNELEM

II. (regionális) forduló

2009. február 20.

.....
Iskola fejbélyegzője

Versenyző		Pontszám		Százalék
Kódja	Osztálya	Elérhető	Elért	
Megoldás	.....	100	.....	.....%

..... Javító tanár	..... Zsúri elnöke
-----------------------	-----------------------

Kedves Kollégák!

Az itt közölttől eltérő, de a kérdésekre tartalmilag helyes választ adó megoldásokat is elfogadtuk!

1. feladat

(2/... pont)

Az itt látható két darab, egymáshoz illesztett kép az ipari forradalom korszakában élő emberek életkörülményeit mutatja be. Válassza ki a felsorolásból az ön szerint helyes állítást, és írja az állítás betűjelét a kép alatti vonalra!

- A. A falusi lakosság létszáma növekedett, mert jelentős jövedelemre tettek szert.
- B. Népességnövekedés (jobb életkörülmények, járványok visszaszorulása, gyorsabb élelmiszer-szállítás)
- C. Migráció (faluról a városba áramlás) és kivándorlás Észak-Amerikába, Ausztráliába

.....C.....B.....

2. feladat

(12/... pont)

Az ipari forradalom találmányai jelentős változást idéztek elő a gazdasági fejlődésben. A táblázat üresen hagyott celláiba írja be az ön szerinti helyes választ!

A találmány megnevezése	Melyik gazdasági ágban jelent meg?	Miért fontos a fejlődés? Legalább egy okot írjon! Válaszát egész mondatban, kérjük!
1723. Kay repülővetelő	Textil/könnyűipar	Gyorsabbá tette a munkát
Fonógépek: Hargreaves („fonó Jenny”)	Textil/könnyűipar	Gyorsabbá tette a fonal előállítását.
Szövőgépek: Cartwright, Jacquard	Textil/könnyűipar	Ki tudta elégíteni a megnövekedett igényeket/több szövet előállítása vált lehetővé.
Watt (új univerzális meghajtó gép), megjelennek az új energiával hajtott eszterga, gyalu és fűrőgépek	Nehéz- ipar/gépgyártás	Biztosította a tömegtermelés feltételeit/elindulhatott a sorozatgyártás
Gőzhajó: Fulton	Közlekedés	Nagyobb mennyiségű árut, olcsóbban lehetett szállítani/gyorsabb lett a személyszállítás.
Gőzmozdony: Stephenson	Közlekedés	Nagyobb mennyiségű árut, olcsóbban lehetett szállítani/gyorsabb lett a személyszállítás.

3. feladat

(6/... pont)

A képek a XX század legjelentősebb eseményeihez, korszakaihoz kötődnek. Írja a táblázatba az ön szerint helyes dátumot vagy a korszak megnevezését, és adjon minél találóbb címet a képnek!

1. kép

2. kép

3. kép

Kép száma	Melyik dátumot/korszakot idézik a képek	A kép címe (történelmi szempontból hasonló. de jó válaszok is elfogadhatók.)
1. kép	1920–1938/Horthy-korszak	Fehér lovon jött.
2. kép	1939–1945/II. világháború	A „tengely” felvonulása
3. kép	1917/Szocialista vagy bolsevik hatalomátvétel	Lenin a forradalom vezére

4. feladat

(7/... pont)

Az 1848/49-es forradalom és szabadságharcra emlékező ünnepi műsor szövegrészeit kapták meg a tanulók, a tanár azonban nem írta rá, hogy ki mikor következik. Kérem, segítsen nekik! Állítson fel időrendi sorrendet a szövegrészek között! A legkorábban történt eseményt idéző szöveg kapja az 1-es számot!

- ...1... Mesélő: A XIX. század a forradalmak százada. 1848 februárjában, Párizsban kitört a forradalom.
- ...3... Mesélő: Pozsonyban ekkor a rendi országgyűlés ülésezett. Itt fogalmazta meg Kossuth a magyarok fő követeléseit.
- ...4... Mesélő: A pesti fiatalok elhatározták, hogy kinyomtatják a 12 pontot és a Nemzeti dalt.?”
- ...6... Mesélő: A pesti forradalom híre futótűzként terjedt a vidéki városokra.
- ...7... Mesélő: Bécs engedményekre kényszerült. Április 7-én kinevezte a Batthyány-kormányt.
- ...2... Mesélő: Bár Párizs messze van, és a franciaországi viszonyok sem azonosak a magyarral, a forradalom híre március elsejére Pozsonyba érkezett.
- ...5... Mesélő: Budára, Budára... a helytartótanácsához! Nyitassuk meg Táncsics börtönét...!”

5. feladat

(10/... pont)

A feladat a XIX. század társadalmi viszonyaira vonatkozik. Olvassa el figyelmesen az itt található szöveget, és húzzon alá a szövegben 10 olyan egymástól különböző jelentésű szót vagy kifejezést, amely valamelyik társadalmi csoporthoz tartozó embert jelöl! (A jelölt helytől eltérő, de jó aláhúzások is elfogadhatóak.)

A XIX. század elejére a jobbágyosság differenciálódása előre haladt. A parasztságon belül kialakult különbségeket a telkes jobbágyok és a zsellérek aránya mutatja. A nagygazdák igaerejük révén több telket is birtokolhattak, pusztákat bérelhettek, s fölhasználták a nincstelenek munkaerejét.

A zsellérek sem voltak többnyire földtelenek. Az úrbéres földből töredéktelket bírtak, házuk volt, vagy ideiglenes művelésre átengedett majorsági földön gazdálkodtak. A teljesen nincstelenek szolgának álltak, az ügyesebbek céhen kívüli falusi mesteremberek, kontárok lettek.

A század elején nem létezett egységes nemesség. Nagy része egy-két telken maga gazdálkodó vagy jobbágytelken ülő, bocskoros nemes volt.

A középbirtokos nemességet értékesítési gondok gyötörték. Egy részük eladósodott, sok birtok zár alá került.

Volt egy kb. öt-hatszáz családot számláló arisztokrácia, amit mély szakadék választott el a nemességtől. Jövedelméből még birtokait korszerűsítésére is futotta.

A munkásság még fejletlenebb, mint a polgárság, jelentős részben nem is magyar származású.

6. feladat

(4/... pont)

Hazánk a XVIII–XIX. században soknemzetiségű állam és egyben az Habsburg Birodalom része is. A nyilak egy-egy nagyobb csoportban élő nemzetiség lakóhelyét jelölik. Írja a téglalapba annak a nemzetiségnek a nevét, amelyik ott él, ahonnan a nyíl kiindul!

szlovák

román

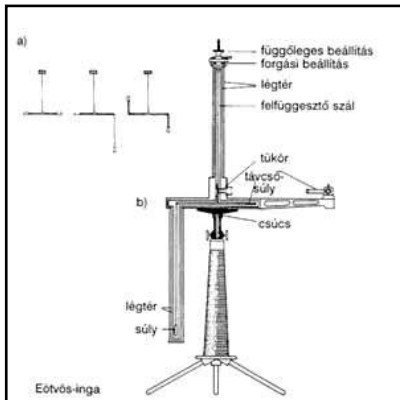
szerb

horvát

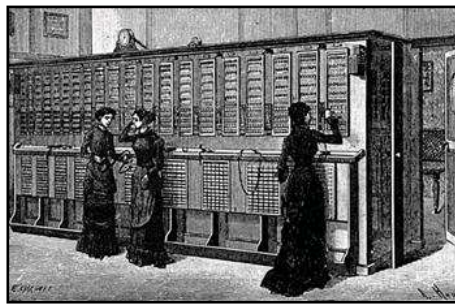
7. feladat

(10/... pont)

Az itt látható eszközöket magyar tudósoknak/feltalálóknak köszönhetjük. A megadott nevek felhasználásával, töltsé ki a táblázatot! Segítségül megadjuk a találmányok születésének időpontját!

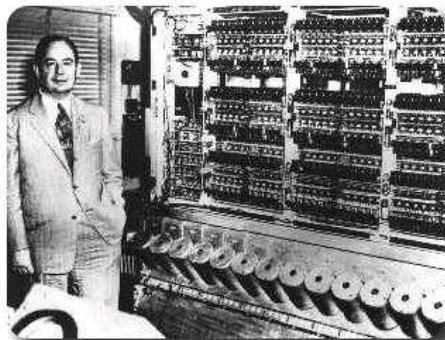
1. kép

2. kép

3. kép

4. kép

5. kép

	Feltaláló neve	Szabadalom időpontja	A tárgy neve
1. kép	Eötvös Loránd	1896.	torziós inga
2. kép	Puskás Tivadar	1877.	telefonközpont
3. kép	Kandó Kálmán	1898.	villanymozdony
4. kép	Neumann János	1944.	számítógép
5. kép	Biró József	1943.	golyóstoll

8. feladat

(9/... pont)

Az itt olvasható idézet hazánk II. világháborús történetét foglalja össze. Írja be a kipontozott vonalra a hiányzó neveket!

Jóllehet Magyarország már a ...Jugoszlávia... (egy ország neve) elleni 1941 áprilisi támadásban is részt vett, hadviselő féllé csak a ...Szovjetunió... (egy ország neve) elleni hadjárathoz való 1941. június 27-i csatlakozással vált. Erre a ...Kassát... (egy város neve) ért június 26-i légitámadás szolgáltatta az ürügyet, amelyet, ...Horthy... (a kormányzó vezetékneve) és környezete szovjet provokációként értékelt. 1942 tavaszán és nyarán a keleti frontra vezényelték a 2. magyar hadsereget. Ez a ...Don... (egy folyó neve) partján elhelyezkedő haderő 1943 januárjában katasztrofális vereséget szenvedett. A

...német... (egy nép neve) haderő 1944. március 19-én megszállta Magyarországot. Az új bábkormány fokozta Magyarország háborús erőfeszítéseit. Megkezdődött a ...zsidóság... (egy nép/nemzetiség neve) deportálása is. Magyarország kormányzója 1944. október 15-én sikertelen kiugrási kísérletet hajtott végre, ami után a ...nyilasok... (egy politikai párt híveinek neve) kezébe került a hatalom. A szovjet hadsereg közben elérte ...Magyarországot... (egy ország neve) és 1945 április közepére az utolsó német alakulatot is kiszorította az ország területéről.

9. feladat

(8/... pont)

Az itt olvasható fogalmak a XX. századi magyar történelemből jól ismertek, de vajon melyik időszakra jellemzőek? A fogalmak előtti számot írja a megfelelő helyre! Figyelem, egy szám csak egyszer szerepelhet!

1. reformkor	5. bécsi döntések
2. dualista állam	6. jobbágyfelszabadítás
3. örökváltság	7. kiegyezés
4. területi revízió	8. zsidótörvények

Dátumok	1812–1848	1867–1914	1938–1944
Számok	1.; 3.; 6.	2.; 7.	4.; 5.; 8.

10. feladat

(12/... pont)

A reformkor két nagy politikusának élete és tevékenysége nagyon sok részletében különbözik. A megadott táblázatba írjon:

1-es számot, ha az adott kifejezés Széchenyi István életére,

2-es számot, ha az Kossuth Lajos életére vonatkozik

1	Magyar Tudományos Akadémia
2	börtönbe kerül
1	Stádium
2	Védegylet
1	Hitel
2	kisnemes

2	Országgyűlési Tudósítások
1	Angliai utazások
1	Lánchíd
2	Pesti Hírlap
2	Törvényhatósági Tudósítások
1	arisztokrata

11. feladat

(11/... pont)

A karikatúra szerzője az első világháború szövetségi rendszereit ábrázolta. Írja a táblázatba a karikatúrán ábrázolt szövetségi rendszerek és államok nevét, majd válaszoljon a kérdésekre!

<i>A szövetségi rendszer neve:</i>	Antant	<i>A szövetségi rendszer neve:</i>	Központi hatalmak
<i>Az országok neve:</i>	Anglia	<i>Az országok neve:</i>	Németország
	Franciaország		Osztrák–Magyar Monarchia
	Oroszország		Törökország

1. Melyik félnek volt a taktikája a villámháború? ..... *Központi Hatalmak*
2. Saját szavaival fogalmazza meg mit jelent az „állóháború” kifejezés?

A védő és a támadó erők lövészárkokban harcolnak (összefüggő, merev harcvonalakon kiépített erődítmény- és állásrendszerben), a cél ezek áttörése (tüzérségi tűzzel, illetve szuronyrohammal).

12. feladat

(5/... pont)

Az itt idézett törvény szövegét maga Deák Ferenc fogalmazza meg 1867-ben. A szöveg és saját ismeretei alapján válaszoljon a kérdésekre!

Közülük a legfontosabbak: közös az uralkodó személye; Magyarország alkotmányos önállósággal rendelkezik. A magyar király udvartartásának költségeit a magyar országgyűlés szavazza meg, a felelős kormány előterjesztése alapján. Közös a külügy, a hadügy, s ezekkel összefüggésben a pénzügy, a közös védelem eszközeiként. A hadügy terén az uralkodót illeti meg a vezérlet, vezénylet s a hadszervezet meghatározása. De a védelmi rendszer átalakítása Magyarország vonatkozásában a törvényhozás joga. A közös költségek megosztása egyezség alapján, ha azonban ez nem születik meg, „őfelsége” dönt. Mindennek feltétele az alkotmányosság helyreállítása

- a. Mi az elnevezése annak az államnak, amely ennek a törvénynek az elfogadásával létrejött? ..... *Oszták–Magyar Monarchia*
- b. Hogyan nevezzük azt a politikai folyamatot, mely a törvény elfogadásához vezetett? ..... *kiegyezés*
- c. Kt koronáztak magyar királlyá? ..... *Ferenc József*
- d. Húzza alá azt a mondatot, amely a két ország egységes irányításáról rendelkezik!
- e. A törvény elfogadását milyen feltételhez szabja Deák? ..... *Az alkotmányosság helyreállítása.*

13. feladat

(4/... pont)

A következő verseket már bizonyára ön is olvasta, vagy hallotta. Írja a versek alatti kipontozott vonalra annak a korszaknak a nevét, amiről a vers szól!

Beszél a szabadság véres napjairul,
S keble áttüzesül és arca felpirul,
Beszél azokról is – szemei könnyben úsznak –
Kikkel más hazába bujdosott koldusnak.
Arany János: Családi kör

...szabadságharc bukása...

Vakító csillagnak mikor támad fénye,
Lássák meg arcuk a San-folyó tükrébe,
Amikor magyar vért gőzölve hömpölyget,
Hogy sírva sikoltsák: Istenem, ne többet.
Gyóni Géza: Csak egy éjszakára

...I. világháború...

Itt élünk mi! Idegünk rángó háló,
vergődik benn' a múlt síkos hala.
A munkabér, a munkaerő ára,
cincog zsebünkben, úgy megyünk haza.
József Attila: Munkások

...Horthy-korszak...

S a nép hajdan csak eledelt kívánt,
Mivelhoggy akkor még állat vala;
De az állatból végre ember lett,
S emberhez illik, hogy legyen joga.
Petőfi Sándor: A nép nevében

...Reformkor/polgári forradalom...